

DIEREN IN DE STAD

Doelgroep:
BOVENBOUW PO

Met deze digiles ga je met je leerlingen aan de slag met het thema 'Dieren in de stad'.

DOEL

Doel van de les is om de leerlingen te laten nadenken over onze omgang met wilde dieren die om ons heen leven, ze te helpen hier een mening over te vormen en ze te activeren. Na deze les:

- hebben de leerlingen meer concrete kennis over onze 'beestachtige burens';
- zijn ze uitgedaagd hun mening te vormen over samenleven met dieren;
- kunnen de leerlingen antwoord geven op de vraag wat ze verstaan onder goed of fout omgaan met dieren.

De les is onderverdeeld in vier clusters:

- INTRODUCTIE** (slide 2 tot en met 5)
- PROBLEMDIEREN?** (slide 6 en 7)
- WIE IS HIER DE BAAS?** (slide 8 en 9)
- EEN HANDJE HELPEN** (slide 10 tot en met 12)

DUUR

Trek voor de eerste drie onderdelen samen ongeveer 40 minuten uit. Voor het onderdeel 'Een handje helpen' adviseren we nog eens minimaal een half uur te rekenen. Dit onderdeel bevat een buitenopdracht.

VOORBEREIDING

We adviseren om de hele digiles voorafgaand aan de les door te nemen en de filmpjes te bekijken. Voor het grootste deel van de les is vrijwel geen verdere voorbereiding nodig, behalve voor de opdracht 'Bloemen voor bijen'. Hiervoor moeten onder meer enkele ingrediënten worden verzameld. Verderop in deze docentenhandleiding gaan we daar uitgebreider op in. Hieronder volgt een korte toelichting per cluster van onderdelen.

INTRODUCTIE

Vorm: **klassikaal** Duur: **15 minuten**

De eerste paar slides vormen de introductie op deze les. De leerlingen ontdekken waar de les over gaat en gaan concreet met elkaar nadenken: welke dieren leven er allemaal om ons heen? De teaser van De Wilde Stad is een mooie introductie op het onderwerp.

Hierna gaan de leerlingen aan de slag met een mindmap. Alle dieren verzamelen! De leerlingen denken aan de hand van de mindmap na over de dieren die om hen heen leven. Welke hebben ze wel eens gezien of komen ze regelmatig tegen? En welke dieren zijn er wel, ook al zien ze die zelden of nooit?

Tip voor verdieping

Op de slide 'verstoptkampioenen' vinden jullie een verwijzing naar de **dierenzoeker** van onder andere Naturalis. Een goede tip waar kinderen ook thuis met hun ouders iets aan hebben.

Verdieping

Over het onderwerp 'Dieren in de stad' is natuurlijk nog veel meer te ontdekken en vertellen. Wil je bijvoorbeeld met de klas meer ontdekken over hoe dieren zich eigenlijk aan de stad hebben aangepast? Dan is dit **filmpje** van School TV de moeite waard.

Rat

2

Waar gaat deze les over?

In Nederland wonen miljoenen mensen, waarvan steeds meer in de stad. Maar we hebben nog veel meer inwoners. Er leven hier namelijk nog veel meer dieren dan mensen.

Doordat we met r'vo alleen in bepaalde gebieden willen wonen, ontstaan er soms problemen. In sommige natuurgebieden hebben wilde dieren het moeilijk, omdat mensen er bijvoorbeeld sporen bouwen. Maar er zijn ook dieren die juist in de stad willen wonen. Bijvoorbeeld omdat mensen een schuilplaats of onder de dieren gebouwen als huis willen gebruiken.

Deze digiles gaat over dieren die meemaken in steden (en dorpen). En over hoe zij het beste kunnen samenleven.

Klaar een leuke handleiding voor je juf of meester

3

Kijk nu eerst dit filmpje

Dit is de promotiefilm voor de film De Wilde Stad.

- Welke dieren vragen jullie voorthuis?
- Waarom denken jullie dat deze dieren in de stad komen?
- En zouden ze op een andere plek ook kunnen komen?

4

Mindmappen maar

Welke dieren leven er in Nederland allemaal in steden en dorpen? Maak samen een mindmap, in twee stappen:

- Welke dieren kennen jullie wel eens tegen? Zet die in de mindmap.
- Van welke dieren weten jullie dat ze er zijn? Vul de mindmap ook bij. Zorg dat jullie ook nog komen met welke dieren jullie bij de eerste vraag hebben ingevuld, en bij de tweede.

Klaar? Klik hier

5

Verstoptkampioenen

Beijk samen het resultaat. Hebben jullie veel dieren opgescheven die jullie nooit tegenkomen? Dieren staan in de lijst om dat zij goed kunnen verschuilen.

Hebben jullie ook gedacht aan deze kampioenen verstopte soorten?

Tip voor thuis: zie je in of om je huis een dier dat je niet kent? Kijk dan op deze superhandige **dierenzoeker** van Naturalis!

‘PROBLEMDIEREN’

Vorm: **klassikaal** Duur: **5 minuten**

In dit tweede onderdeel van de digiles zoomen we in op het onderwerp ‘probleemdieren’. Want dieren kunnen net als mensen soms voor overlast zorgen. Een goed onderwerp om met de klas het gesprek over aan te gaan. Hoe kijken zij naar de dieren om hen heen? Wat vinden ze eigenlijk van het woord probleemdieren?

In de bijbehorende opdracht worden we concreet: net als mensen kunnen dieren soms overlast geven. Maar ze hebben meestal ook positieve kanten. We lichten drie dieren uit in een sleepopdracht: de bij, de steenmarter en de mier. Kennen alle leerlingen ze alle drie? Hebben ze deze dieren wel eens in of om hun huis gezien? En kunnen ze zelf bedenken welke voordelen en nadelen bij het juiste dier horen?

Tip voor verdieping

Jullie kunnen nog een verdiepende opdracht met elkaar doen. Kijk met zijn allen terug naar de mindmap en kies daar nog een of enkele dieren uit. Kunnen jullie ook bij die dieren positieve en negatieve kanten bedenken? Enne, wat dachten jullie van ónze diersoort?

6

Probleemdieren?
Vogels, eekhoorns of vleermuizen tegenkomen is leuk. Maar net als mensen kunnen dieren in de stad ook soms voor problemen zorgen. Denk maar aan muizen die je huis binnenglijpen of duiven die met hun poep ziektes kunnen overdragen. Niet iedereen is dus bij met dieren in de stad.

Voor sommige wilde dieren zorgen we goed. Andere problemen we weg te jagen of dood te maken.

Ca met de klas in gesprek: we laten wilde dieren niet altijd met rust. Welke dieren in de stad vind je het meest gewaagd?
En welke wil je soms het liefst weggagen of doodmaken?

Tijd voor een opdracht: [Klik hier](#)

7

Probleemdieren?
Je ziet drie dieren. Ze zorgen soms voor overlast, maar doen ook iets goeds. Sleep elk dier naar zijn voordeel en nadeel.

voordeel	nadeel
 Bij Verjaagt andere lastpakken, zoals teken en muisen.	 Steenmarter Kan steken, wat een beetje pijn kan doen.
 Mier Talentoefening toornaar die bijvoetheid andere insecten opruimt.	 Bij Woort graag in mensenhuisen, waar hij labels kapot knaagt en stinkende druppels achterlaat.
 Steenmarter Bevecht plaaien, waardoor hij onze groente- en fruitvoorraad is.	 Mier Marcheert met honderden vrienden je huis in, op zoek naar eten wat zeet is.

LET OP!
Wie in de klas is superscherp? De bij kan steken, de mier marcheert met al zijn vrienden je huis in. Maar... een mier kan óók soms steken!

Bij

Steenmarter

Mier

WIE IS HIER DE BAAS?

Vorm: **klassikaal** Duur: **10 tot 15 minuten**

Tijd voor het derde onderdeel van deze digiles. We weten nu wat voor dieren er allemaal om ons heen leven en hebben nagedacht over hun potentiële positieve en negatieve kanten. Tijd om eens na te gaan denken over hoe wij samenleven met alle dieren om ons heen, en wat de leerlingen daar zelf van vinden.

Dit onderdeel wordt ingeleid met een filmpje. Daarna volgt een stellingenspel. Aan de hand van vier prikkelende stellingen gaan jullie met elkaar in gesprek. Vraag vooral dóór: zijn de leerlingen het eens of oneens? Waarom dan eigenlijk? Kunnen ze dat beredeneren, en kunnen ze misschien zelfs elkaar overtuigen? Ook hun debatvaardigheden worden getest, want uiteindelijk moeten jullie per stelling met elkaar stemmen.

Tip: Hebben jullie niet zoveel tijd, of willen jullie langer ingaan op bepaalde stellingen? Uiteraard kun je ervoor kiezen om niet alle stellingen te behandelen. Klik dan op ‘weet niet’ en ga door naar de volgende.

8

Wie is hier de baas?

Kijk nu eerst dit filmpje.

In het filmpje wordt gezegd dat dieren waar we last van hebben eens moeten worden bevestigd. Wat vinden jullie daarvan? Wanneer mogen mensen de baas spelen over dieren?

9

Eens of oneens?
Tijd voor het stellingenspel! Jullie gaan nadenken over hoe dieren en mensen kunnen of moeten samenleven.

Neem per kaartje een paar minuten de tijd om samen te praten. Worden jullie het met elkaar eens? De meeste stemmen gelden. Klik op het vakje van jullie keus en het volgende kaartje verschijnt.

4
Voor huisdieren die in de stad rondlopen (zoals katten) moeten we beter zorgen dan voor wilde dieren die door de stad wandelen (zoals vosser en muizen).

eens   soms wel, soms niet   oneens

Meerkooft

Steenmarter

Het laatste onderdeel alweer. Jullie hebben veel nagedacht over hoe we ons (willen) verhouden tot de dieren om ons heen. Tijd om in actie te komen. Want dieren een handje helpen, dat willen bijna alle kinderen toch wel?

In een laatste filmpje zien de leerlingen een mooi voorbeeld van dieren helpen. Omdat bedreigde vleermuizen misschien wel hun toevlucht tot een basisschool hebben genomen, kan de school nog even niet worden verbouwd. Wat vinden de leerlingen daarvan? Kunnen ze zelf voorbeelden bedenken van wanneer dieren helpen goed is, en wanneer het misschien een beetje te ver gaat?

Het reflecteren is voor deze les voorbij. Tijd voor actie! De leerlingen hebben geleerd dat bijen misschien soms kunnen prikken, maar dat ze vooral heel belangrijk zijn voor de aarde. We gaan ze een handje helpen, met een bloemenbombardeement. Voor deze buitenopdracht is wat voorbereiding nodig. In de les zelf is opgenomen welke ingrediënten jullie op school moeten hebben, en hoe je de bommen bouwt. Hieronder vind je de instructie nog een keer terug:

Ingrediënten

- Geschikte zaadjes
- Potgrond
- Kleipoeder
- Een kom
- Een lege eierdoos
- Water

Aan de slag

Meng allemaal een handje potgrond met een beetje kleipoeder en water. Rol er een balletje van, alsof je koekjesdeeg rolt. Strooi de bloemzaadjes op een bord. Rol jullie balletjes erdoorheen. Verzamel ze in lege eierdozen en neem ze mee naar de ideale plek voor jullie zadenbombardeement.

Tips

Nog een aantal tips die het makkelijker maken:

- Het beste moment voor deze opdracht is de lente.
- Zorg dat je de goede zaden koopt, waar bijen met plezier op afkomen en waar geen gifstoffen in zitten. Kijk bijvoorbeeld in de **webshop** van de Bijenstichting of op de site van **Milieucentraal** voor goede tips.
- Zorg voor een goede locatie. Is er misschien een zonnige plek in de schooltuin, of mogen er een paar tegels worden gelicht voor dit klusje?
- Houd de opdracht levend, door regelmatig even te kijken of de zaadjes al ontkiemen. Misschien kunnen jullie een zaadbommenbrigade in het leven roepen die de locaties in de gaten houdt?

Veel plezier!

